



راهنمای نگارش پروپوزال و پایان نامه

دکتر وحید پورشهابی

تابستان ۱۳۹۸



فهرست مطالب

۱	نگارش پروپوزال.....
۱	انتخاب موضوع پژوهش.....
۲	عنوان پژوهش.....
۲	انواع تحقیق.....
۲	۱- تحقیق بنیادی (محض).....
۳	۲- تحقیق نظری.....
۳	۳- تحقیق عملی.....
۳	۴- تحقیق کاربردی.....
۳	بیان مسئله.....
۴	روش های ارجاع (منبع نویسی).....
۵	اهمیت و ضرورت انجام پژوهش.....
۶	سوابق مربوط به موضوع تحقیق.....
۷	اهداف پژوهش.....
۷	نکات مهم در نگارش اهداف پژوهش.....
۸	سؤال ها و فرضیه ها.....
۸	بهره وران از پژوهش.....
۸	جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق در چیست؟.....
۹	نوع روش تحقیق.....
۱۰	انواع تحقیق بر اساس هدف.....
۱۰	انواع تحقیق بر اساس روش گردآوری داده ها.....
۱۲	نمونه گیری.....
۱۳	۱- روش نمونه گیری احتمالی.....
۱۳	۱-۱- نمونه گیری تصادفی ساده.....
۱۳	۲-۱- نمونه گیری طبقه ای.....
۱۳	۳-۱- نمونه گیری خوشه ای.....
۱۴	۲- نمونه گیری غیر احتمالی.....
۱۴	۱-۲- نمونه گیری قضاوتی.....
۱۴	۲-۲- نمونه گیری سهمیه ای.....
۱۴	۳-۲- نمونه گیری اتفاقی.....

۱۵ ۳-۲- نمونه گیری گلوله برفی
۱۵ ۴-۲- نمونه گیری گروهی
۱۵ تعیین حجم نمونه
۱۶ تعیین اندازه نمونه بر اساس جدول های آماده
۱۶ تعیین اندازه نمونه بر اساس محاسبات آماری
۱۶ روش و ابزار گردآوری داده ها
۱۶ مدل مفهومی پژوهش
۱۷ روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۷ فهرست منابع
۱۸ ساختار پایان نامه
۱۸ صفحات ابتدایی پایان نامه
۱۸ چکیده
۱۹ واژگان کلیدی
۱۹ فصل اول پایان نامه: کلیات تحقیق
۲۰ مقدمه
۲۱ تعاریف مفهومی و عملیاتی
۲۱ الف) تعاریف مفهومی
۲۱ ب) تعاریف عملیاتی
۲۱ فصل دوم: مروری بر ادبیات و پیشینه تحقیق
۲۲ چگونگی تنظیم مطالب در فصل دوم
۲۲ سرفصل هایی که باید در فصل دوم وجود داشته باشند
۲۲ بررسی پیشینه
۲۳ چهارچوب نظری و مدل مفهومی
۲۴ خلاصه فصل
۲۴ فصل سوم پایان نامه: روش شناسی تحقیق
۲۴ سرفصل مطالب مورد نیاز در فصل سوم
۲۴ فصل چهارم پایان نامه: تجزیه و تحلیل داده ها
۲۴ سرفصل مطالب مورد نیاز در فصل چهارم
۲۵ فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۲۵ پس از فصل پنجم پایان نامه چه مطالبی قرار می گیرد؟

۲۵	۱- فهرست منابع
۲۵	۲- پیوست‌ها
۲۵	۳- چکیده انگلیسی
۲۵	۴- صفحه عنوان انگلیسی
۲۶	روش اضافه کردن پاورقی
۲۸	تنظیم فهرست توسط نرم‌افزار
۲۹	شیوه ارائه پایان‌نامه

نگارش پروپوزال

توجه: عناوین و مطالب این متن، براساس چیدمان اطلاعات مورد نیاز برای درج در پروپوزال و پایان‌نامه، طبق فرمت دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان سازماندهی شده است.

انتخاب موضوع پژوهش

- ۱- **علاقه پژوهشگر:** موضوع تحقیق باید مورد علاقه‌ی پژوهشگر باشد. زیرا فرایند علمی مستلزم صرف وقت، کوشش مستمر، دقت ریزبینانه و قدرت تحمل بسیار است. از این رو در صورتی که پژوهش، مورد علاقه پژوهشگر باشد تحمل این سختی‌ها برای وی آسان شده و با انگیزه بیشتری با مشکلات فرایند پژوهش روبرو خواهد شد.
- ۲- **بدیع بودن:** موضوع باید چنان انتخاب شود که به حل مشکل یا کاهش آن منجر شده و مشمول دوباره کاری غیرقابل دفاع نباشد.
- ۳- **پژوهش پذیر بودن:** در مورد برخی از موضوع‌ها به علت ماهیت فلسفی و بار ارزشی زیربنای آن‌ها، نمی‌توان با روش علمی به پژوهش پرداخت. به عنوان مثال «آیا دانشجویان تحصیلات تکمیلی باید شاغل باشند؟» این سؤال، یک موضوع تحقیق نیست چون ماهیت ارزشی دارد
می‌توان موضوع فوق را به این شکل پژوهش‌پذیر کرد: «آیا اشتغال به کار دانشجویان تحصیلات تکمیلی، موفقیت تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟»
در مواردی نیز نمی‌توان به مشاهده عینی پرداخت از جمله:
موضوع مورد پژوهش محدود نشده باشد.
امکان اندازه‌گیری پدیده‌های مورد نظر وجود نداشته باشد.
امکان انجام تحقیق در فاصله‌های زمانی مورد نظر برای پژوهشگر فراهم نباشد.
- ۴- **اهمیت اولویت:** یافته‌های احتمالی تحقیق باید از اهمیت کافی برخوردار باشند. پس باید به این نکته توجه داشت که آیا اجزای تحقیق درباره موضوع مورد نظر، از نظر اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی قابل توجه است؟
- ۵- **توانایی پژوهشگر:** پژوهشگر باید بر طبق توانایی خود موضوع تحقیق را انتخاب کند. فردی که به دانش زیربنایی زمینه مورد پژوهش تسلط ندارد، به دشواری می‌تواند به بیان موضوع مناسب تحقیق پرداخته و طرح پژوهشی را تدوین و اجرا کند.

۶- **منابع مادی:** پژوهشگر باید از دسترس بودن نیروی انسانی، ابزار اندازه‌گیری، بودجه، تجهیزات و سایر لوازم مادی اطمینان حاصل کند.

۷- **منابع اطلاعاتی:** دسترسی به منابع اطلاعاتی، امکان بازنگری پژوهش‌های قبلی و بررسی پیشینه‌ای تحقیق را فراهم می‌کند. در غیر اینصورت ممکن است موضوعی انتخاب شود که قبلاً درباره آن پژوهش انجام شده و ضرورت تکرار آن وجود ندارد.

عنوان پژوهش

- عنوان پژوهش باید مفهوم اصلی پژوهش را نشان دهد.
- عنوان باید به طور خلاصه مضمون اصلی پژوهش و متغیرها یا مسائل نظری مورد پژوهش و رابطه بین آنها را نشان دهد.
- عنوان پژوهش باید جذاب باشد (به گونه‌ای انتخاب شود که نظر خوانندگان را که معمولاً ابتدا فهرست عناوین تحقیقات مندرج در یک مجله علمی را می‌خوانند، به خود جلب نماید).
- عنوان باید کوتاه و گویا باشد.
- در کتاب راهنمای انتشارات انجمن روانشناسی آمریکا، تعداد کلماتی که برای عنوان پژوهش پیشنهاد شده، ۱۰ تا ۱۲ کلمه است.
- در عنوان پژوهش از نوشتن عبارات‌های مقدماتی مانند «پژوهشی درباره...» یا «بررسی...»، یا «مطالعه‌ای پیرامون...» و نظیر اینها خودداری کنید.

انواع تحقیق

۱- تحقیق بنیادی (محض)

- این تحقیق از نوع تحقیقات نظری است که در آن محقق بدون داشتن یک هدف کاربردی خاص، صرفاً برای توسعه دانش به مطالعه می‌پردازد.
- اساس تحقیق محض برای یکی از اهداف علوم انجام می‌شود که نوعی علم برای علم است.
- این نوع از تحقیقات به دلیل آنکه راهگشای سایر مطالعات و بررسی‌هاست، مورد توجه است؛ بنابراین تحقیقات بنیادی از نوع مطالعات نظری هستند.

۲- تحقیق نظری

نوعی پژوهش بنیادی است، که از روش‌های استدلال و تحلیل عقلانی استفاده می‌کند، و بر پایه مطالعات کتابخانه‌ای انجام می‌شود.

۳- تحقیق عملی

تحقیق عملی بیش از تحقیق تئوریک، کاربردی است و بیشتر به سمت حل مساله جهت گیری دارد تا افزایش دانش.

۴- تحقیق کاربردی

پژوهشی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می‌شود.

بیان مسئله

مسئله را در یک تعریف کلی می‌توان به شیوه‌های زیر تعیین کرد:

- وضعیتی که بیانگر فاصله بین «واقعیت موجود» با «وضعیت مطلوب» است.
- مسأله، مانعی است که بر سر راه دستیابی به هدف، پدیدار شده است.

هر پژوهش، با هدف پاسخگویی به «پرسش» یا راه حل یابی برای «مسئله اصلی» آغاز می‌شود و اگر این مسئله از روشنی لازم برخوردار نباشد، او به ناچار به کلی گویی می‌پردازد و به این ترتیب، از روش علمی دور می‌شود.

- ۱) در بیان مسئله ابتدا باید با ذکر مقدمه‌ای در خصوص اهمیت موضوع، خواننده را به تدریج وارد فضای اصلی نماید.
- ۲) سپس به تعریف و تبیین مفهوم متغیر اصلی تحقیق که در واقع همان مشکل یا مسئله مورد بحث است بپردازد.
- ۳) متغیرهای اصلی مسئله و روابط میان آنها را تشریح کنید.
- ۴) بیان مسئله باید کوتاه و مختصر و کامل باشد،
- ۵) با عنوان تطبیق داشته باشد،
- ۶) از ارائه جدول و نمودار خودداری شود،
- ۷) بیان احساسات، مطالب بدیهی، کلی گویی و تکرار مطلب برای بیان مسئله لازم نیست و مطالب همراه با منابع ذکر شود.
- ۸) آخرین جمله در بیان مسئله، سؤال اصلی تحقیق می‌باشد.

هر پژوهشی هدف‌هایی دارد که دستیابی به آنها در قالب پرسش‌هایی دنبال می‌شود.

هدف تحقیق	پرسش‌ها
اکتشافی	چه چیزی ممکن است در حال رخ دادن باشد؟ چه کسانی درگیر پدیده در حال بررسی هستند؟ به چه روش؟
توصیفی	چه چیزی رخ می‌دهد؟ یا در حال رخ دادن است؟ چه کسانی درگیر آن هستند؟ به چه شیوه‌ای؟
تفهیمی	چرا رخ می‌دهد؟ (فهم دلایل) {حوزه اجتماعی}
تبیینی	چرا رخ می‌دهد؟ یا رخ داده است؟ {حوزه علوم تجربی} {شناخت علت‌ها}
تغییر و تحول	چگونه می‌توان آن را در مسیر دیگری هدایت کرد؟
ارزیابی	چه اتفاقی افتاده است؟ چرا آن اتفاق رخ داده است؟
برآورد تأثیر	پیامدهای اجتماعی، محیط زیستی و فردی آن چه بوده است؟ و یا چه می‌تواند باشد؟ چرا این پیامدها رخ داده است؟

روش‌های ارجاع (منبع‌نویسی)

در تمامی متن پروپوزال و پایان‌نامه خود موارد ذیل را رعایت نمایید:

- تمامی مطالب باید دارای منبع معتبر باشند و تمامی منابعی که در متن مورد استناد قرار می‌گیرند باید در فهرست منابع نیز درج شده باشند.
- شما مجاز نیستید که بخشی از متن مربوط به یک پایان‌نامه دیگر را، حتی با درج منبع، در پایان‌نامه خود استفاده کنید. چنین مواردی سرقت علمی محسوب می‌شود و توسط نرم‌افزار، پیش از تشکیل جلسه دفاع، شناسایی خواهد شد. بنابراین ضروری است که کلیه متون مورد استفاده را مجدداً با ادبیات خودتان بنویسید و صرفاً کپی/پیست نکنید.

۳) فرمت مورد قبول دانشگاه را برای تمامی منابع رعایت نمایید:

- برای کتاب یا مقاله دارای یک نویسنده: (حسینی، ۱۳۸۸، ص ۲۲).
 - برای کتاب یا مقاله دارای دو نویسنده: (حسینی و احمدی، ۱۳۸۷، ص ۲۲).
 - برای کتاب یا مقاله دارای بیش از سه نویسنده: (حسینی و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۲۲).
- ۴) در صورتی که از کتاب یا مقاله به زبان لاتین استفاده می‌شود، باید معادل فارسی نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان (حداکثر ۲ نفر)، سال چاپ به صورت فارسی و شماره صفحه ذکر شود و معادل لاتین آنها (تنها برای اولین بار که استفاده می‌شوند) به صورت پاورقی در همان صفحه با قلم Times New Romans 10 ذکر گردد.

۵) شماره‌های پاورقی هر صفحه باید از عدد یک شروع شود.

۶) حروف اول اسامی نویسندگان باید با حرف بزرگ در پاورقی بیاید.

۷) در صورتی که یک منبع برای چندبار بصورت متوالی تکرار می‌شود: (همان منبع، ص ۴).

۸) تمامی اسامی خارجی باید در متن بصورت معادل فارسی نوشته شوند و دارای پاورقی انگلیسی باشند.

۹) برای کلماتی که دارای دو بخش هستند، از نیم فاصله استفاده کنید.

• مثلاً، کلمه «پیام‌ها» درست است و نه «پیام‌ها».

۱۰) ویرگول و نقطه، همواره به کلمه قبل از خود می‌چسبند و از کلمه بعدی فاصله دارند.

۱۱) نقطه را همیشه بعد از پرانتز مربوط به منابع مورد استفاده قرار دهید و نه قبل از آن: (احمدی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۴).

۱۲) تمامی جداول و اشکال و نمودارها باید دارای شماره، توضیح، و منبع باشند. شماره و توضیح و منبع جداول، بالای جدول و شماره و توضیح و منبع اشکال و نمودارها، زیر آنها قرار می‌گیرد.

۱۳) باید به تمامی جداول و اشکال و نمودارها، در متن اشاره شود. مثلاً: همانگونه که جدول شماره ۲-۱ نشان می‌دهد...

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

اهمیت و ضرورت پژوهش را از دو بُعد «نظری» و «عملی» باید شرح دهید.

۱) در بُعد نظری، به نوشته‌های دیگران استناد می‌کنید. از لحاظ تئوری محقق باید بتواند با استفاده از داده‌ها و نظریه‌های علمی موجود، دلایل مهم بودن دست آوردها و نتایج تحقیق را بیان کند.

۲) در بُعد عملی باید توضیح دهید که انجام این تحقیق در جامعه مورد بررسی شما چرا ضرورت دارد؟ اینکه نتایج تحقیق چقدر به درد جامعه می‌خورد و می‌تواند چه مشکلی را از آن حل کند می‌تواند از نمونه روش‌های بیان اهمیت تحقیق از دیدگاه عملی باشد.

در بُعد عملی سعی کنید با قلم خودتان به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

- قرار است پژوهستان چه مسئله‌ای را حل کند؟
- این مسئله، مسئله کیست؟
- چه فرد، گروه، صنف، سازمان، صنعت، رشته یا حرفه‌ای از وجود این مسئله متضرر می‌شوند؟
- چگونه متضرر می‌شوند؟
- اگر این پژوهش انجام شود و مسئله مورد پژوهستان حل شود وضعیت جامعه هدف چه شکلی می‌شود؟
- پژوهستان چگونه باعث می‌شود مسئله جامعه هدف حل شود؟
- از طریق ایجاد آگاهی و بینش موردنیاز برای تغییر؟ به عنوان مثال ارائه مدلی از ابعاد چستی یک موضوع در بافتی نو. به عنوان مثال ارائه مدلی از مفهوم و مهارت‌های سواد اطلاعاتی که متناسب با نوع فعالیت‌ها و نیازهای مدیران ارشد بانک‌ها در ایران طراحی شده است.
- از طریق ارائه دانش نو و کاربردی برای فهم بهتر مسئله و حل مسئله؟ مثلاً از طریق ارائه مدل مفهومی از ابعاد راه‌حل و عناصری که برای حل مسئله موردنظر باید به آنها توجه شود. به عنوان مثال ارائه مدلی از عوامل تاثیرگذار بر آموزش موثر سواد اطلاعاتی به دانش‌آموزان مقاطع ابتدایی.
- از طریق تواناسازی جامعه هدف؟ مثلاً از طریق ارائه فرمول، ابزار، یا راهنمای گام به گامی که با استفاده درست از آن مسئله به صورت قدم به قدم حل می‌شود؟ به عنوان مثال ارائه راهنمای آموزش گام به گام سواد اطلاعاتی برای معلمان اول ابتدایی در مدارس منطقه ۱۵ تهران.

سوابق مربوط به موضوع تحقیق

- سوابق باید براساس سال انتشار مرتب شوند. ابتدا سوابق جدیدتر و سپس سوابق قدیمی‌تر نوشته می‌شوند.
- ابتدا سوابق داخلی و سپس سوابق خارجی نوشته می‌شوند.
- فرمت زیر را برای تمامی موارد مطرح شده در پیشینه پژوهش باید رعایت نمایید:

احمدی (۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان «سبک مدیریت آتش‌نشانی»، به بررسی ... پرداخته است. روش مورد استفاده در این پژوهش ... می‌باشد و نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که

اهداف پژوهش

- اهداف پژوهش را می‌توان به عنوان چراغ راه پژوهشگر از ابتدا تا انتهای پژوهش دانست.
- نوشتن اهداف مطالعه سبب متمرکز ساختن مطالعه می‌شود.
- از سوی دیگر با داشتن اهداف درست، از گردآوری کردن اطلاعات غیر ضروری که برای حل مسئله مورد نظر کاربردی ندارد اجتناب می‌شود.
- بنابراین اگر بتوانید اهداف خود را در ابتدای پژوهش به درستی تنظیم کنید می‌توانید یک مطالعه منسجم و با برنامه داشته باشید.

هدف کلی: آن‌چه را که پژوهش به صورت کلی به آن دست خواهد یافت را بازگو می‌کند.

مثال: تعیین شیوع ریسک فاکتورهای سکنه قلبی در جامعه ایرانی

اهداف جزئی یا ویژه: تجزیه هدف کلی به اهداف کوچک‌تر و جزئی‌تر است. فرضیه‌ها یا سوالات پژوهش طبق اهداف

جزئی تدوین می‌شوند و اگر این اهداف جزئی و دقیق نباشند قابل آزمون نخواهند بود.

هدف جزئی ۱: تعیین شیوع استفاده از نوشابه و سایر نوشیدنی‌های شیرین در جامعه ایرانی

هدف جزئی ۲: تعیین شیوع مصرف سیگار در جامعه ایرانی

هدف جزئی ۳: تعیین شیوع فشار خون بالا در جامعه ایرانی

نکات مهم در نگارش اهداف پژوهش

- ۱- جمله بندی اهداف پژوهش باید واضح، شفاف و گویا باشد.
- ۲- اهداف پژوهش باید واقع بینانه باشند.
- ۳- در بیان اهداف پژوهش باید قابلیت عملی بودن و آزمون آن از طریق پژوهش در نظر گرفته شود.
- ۴- متغیرهایی که در اهداف پژوهش آمده‌اند باید قابل سنجش باشند.
- ۵- در بیان اهداف پژوهش از کلماتی که عمل را نشان می‌دهند استفاده شود مانند تعیین، مقایسه، محاسبه و ...
- ۶- در نگارش اهداف پژوهش از زبان علمی استفاده شود.

سؤال‌ها و فرضیه‌ها

- محقق پس از طرح مسئله و پیش از آنکه به پاسخ مستند و مستدل خود پردازد، به بیانی موقت و حدسی نیاز دارد تا مسیر پژوهش و فعالیت‌های علمی خود را جهت و سامان دهد.
- کیفیت و سطح مطلوبیت فرضیه، وابسته به مطالعات و اطلاعات کافی در زمینه تحقیق است.
- فرضیه، حدسی است عالمانه درباره ارتباط میان دو متغیر یا بیشتر.
- فرضیه، یک جمله خبری است.
- محقق، فرضیه را با استفاده از تجربیات شخصی خود و یا با اتکا بر نظریات موجود صادر می‌کند.
- فرضیه‌نمایی که بی‌حساب و بدون سابقه علمی بر زبان آید، اساساً فرضیه نیست تا بدان اعتنایی شود و به دنبالش تحقیقی راه بیفتد. بهتر آن است که چنین بیاناتی را تیری در تاریکی بنامیم.
- ارائه فرضیه برای همه تحقیقات ضرورت ندارد.
- پس از آنکه پرسش اصلی تحقیق مشخص شد، در صورتی به تدوین فرضیه می‌پردازیم که از وجود دو شرط در تحقیق مطمئن شویم:
 - اول اینکه تحقیق اکتشافی نبوده، از پیشینه‌ای برخوردار است و دوم آنکه پرسش تحقیق درباره رابطه (به ویژه رابطه علی-معلولی) دو یا چند متغیر است.
 - هر جا این دو شرط محقق نباشد، به طرح پرسش‌های تحقیق بسنده می‌شود.

بهره‌وران از پژوهش

- چه افراد یا سازمان‌هایی از نتایج این پژوهش می‌توانند استفاده نمایند یا منتفع می‌شوند؟
- در تحقیقاتی که به صورت کاربردی نوشته می‌شوند بایستی در این بخش فهرستی از نام بهره‌وران (سازمان‌ها، صنایع و یا گروه ذینفعان) ذکر شود.

جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق در چیست؟

باید دقیقاً و صراحتاً در این قسمت گفته شود که تحقیق حاضر در مقایسه با دیگران چه کار جدیدی را انجام داده است یا چه کار جدیدی را می‌خواهد انجام بدهد یا عبارتی به روشنی تفاوت کار جدید (تحقیق حاضر) با کار دیگران را مشخص کند.

جدید بودن تحقیق از ۳ جهت قابل بررسی است:

۱) **موضوعی:** بهترین نوآوری در تحقیق طرح موضوع نو است؛ بگونه ای که مدل جدید، روش جدید، تکنیک جدید، یا تکنولوژی جدید را بکار گرفته و یا به خلق محصول یا ابزاری جدیدی منجر شود. تحقیقات بنیادی و نظری حتماً از این جهت باید جدید باشد.

۲) **حوزه اجرا یا قلمرو مکانی:** زمانی نوآوری در این جنبه وجود دارد که روش‌ها یا ابزارهای موجود، در حوزه جدید، مثلاً صنعت جدید، مورد استفاده قرار گیرد. مثلاً ممکن است مدلی برای اولین بار در ایران بکار گرفته شود در حالی که در دیگر کشورها مورد استفاده قرار گرفته است.

۳) **بازه زمانی که اطلاعات را پوشش می‌دهد:** انجام پژوهش در صورتی ارزش دارد که یا مدل پیچیده با فرایندهای عملیاتی پیچیده را بکار گیرد و یا در شرایط تغییرات حاصل شده باشد که اجرای جدید تحقیق را توجیه کند و یا اجرای تکراری تحقیق بتواند به نتایج ارزشمند کاربردی یا عملی منجر شود.

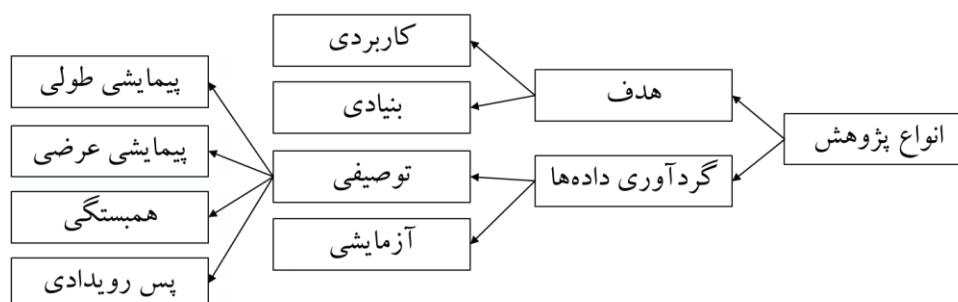
باید در انتهای این قسمت جایی برای ثبت نام و نام خانوادگی استاد راهنما و امضاء وی در نظر گرفته شود. البته وظیفه دانشجو است که به روشنی جدید بودن و جنبه‌های جدید بودن را بیان کند و تایید استاد راهنما بعنوان یک معیار مثبت در ارزیابی یا ضرورت انجام تحقیق خواهد بود.

نوع روش تحقیق

در این بخش، اطلاعات ذیل را تکمیل و درج نمایید:

- روش پژوهش حاضر ... می باشد.
- پژوهش حاضر از نظر هدف ... می باشد.
- جامعه آماری پژوهش حاضر شامل ... (چه افرادی؟) ... بوده که تعداد آنها ... نفر می باشند.
- تعداد نمونه با استفاده از ... (جدول مورگان یا فرمول کوکران یا ...) ... تعداد ... نفر تعیین شده است.
- روش نمونه‌گیری در این پژوهش ... می باشد.

انواع روش تحقیق



انواع تحقیق بر اساس هدف

بر اساس هدف پژوهش‌ها به پژوهش‌های بنیادی و کاربردی تقسیم می‌شوند. البته زهره سرمد معتقد است پژوهش‌ها بر اساس هدف به سه دسته تقسیم می‌شوند: تحقیق بنیادی، تحقیق کاربردی و توسعه. با عنایت به توضیحات زیر می‌توان گفت تحقیق و توسعه خود یک نوع تحقیق کاربردی است.

تحقیق بنیادی: پژوهشی است که به کشف ماهیت اشیاء پدیده‌ها و روابط بین متغیرها، اصول، قوانین و ساخت یا آزمایش تئوری‌ها و نظریه‌ها می‌پردازد و به توسعه مرزهای دانش رشته علمی کمک می‌نماید. هدف اساسی این نوع پژوهش تبیین روابط بین پدیده‌ها، آزمون نظریه‌ها و افزودن به دانش موجود در یک زمینه خاص است.

تحقیق کاربردی: پژوهشی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می‌شود. هدف تحقیق کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است.

انواع تحقیق بر اساس روش گردآوری داده‌ها

سرمد معتقد است پژوهش‌ها بر اساس نحوه گردآوری داده‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند: تحقیق توصیفی و تحقیق آزمایشی.

تحقیق توصیفی یا غیر آزمایشی شامل ۵ دسته است: پیمایشی، همبستگی، پس‌رویدادی، اقدام پژوهی، بررسی موردی تحقیق آزمایشی به دو دسته تقسیم می‌شود: تحقیق تمام‌آزمایشی و تحقیق نیمه‌آزمایشی تحقیقات آزمایشی مختص علوم تجربی است و در مدیریت جایگاهی ندارد. بنابراین روش تحقیق توصیفی یا غیر آزمایشی توضیح داده شده است.

تحقیق توصیفی یا غیر آزمایشی

تحقیق توصیفی یا غیر آزمایشی شامل تحقیقات پیمایشی، همبستگی، پس‌رویدادی، اقدام پژوهی، بررسی موردی و ... است.

تحقیق پیمایشی

پیمایش، روشی است برای بدست آوردن اطلاعاتی در باره دیدگاهها، باورها، نظرات، رفتارها، انگیزه‌ها یا مشخصات گروهی از اعضای یک جامعه. همچنین پیمایش را می‌توان روشی علمی در تحقیقات اجتماعی قلمداد کرد که شامل، روشهای منظم و استاندارد برای جمع‌آوری اطلاعات درباره افراد، خانواده‌ها یا مجموعه‌های بزرگتری از گروههای مختلف جامعه است. در حقیقت پیمایش را می‌توان هم به ابزار استفاده برای جمع‌آوری داده‌ها و هم به فرایندهای بکار گرفته شده هنگام بهره‌گیری از آن ابزار تلقی کرد.

تحقیق توصیفی یا غیر آزمایشی

در این نوع تحقیق هدف بررسی توزیع ویژگیهای یک جامعه است و بیشتر تحقیق‌های مدیریت از این نوع می‌باشد. در پژوهش پیمایشی پارامترهای جامعه بررسی می‌شوند. در اینجا پژوهشگر با انتخاب نمونه‌ای که معرف جامعه است به بررسی متغیرهای پژوهش می‌پردازد. پژوهش پیمایشی به دودسته تقسیم می‌شود:

(۱) تحقیقات پیمایشی مقطعی

(۲) تحقیقات پیمایشی طولی

تحقیق پیمایشی مقطعی (عرضی)

روش مقطعی بر گردآوری داده‌ها درباره یک یا چند صفت در یک مقطع زمانی خاص دلالت دارد. برای مثال: بررسی میزان علاقه دانشجویان سال اول دبیرستان به ادامه تحصیل در یک رشته خاص. بیشتر تحقیقات مدیریت در دوره کارشناسی ارشد تحقیقات پیمایشی-مقطعی هستند.

روش مقطعی به منظور گردآوری داده‌ها درباره یک یا چند صفت در یک مقطع از زمان (یک روز، یک هفته، یک ماه) از طریق نمونه‌گیری از جامعه انجام می‌شود. اینگونه پژوهش به توصیف جامعه براساس یک یا چند متغیر می‌پردازد. برای مثال به منظور بررسی میزان علاقه دانشجویان کارشناسی مدیریت به ادامه تحصیل در شاخه‌های مختلف مدیریت می‌توان از روش تحقیق پیمایشی به شیوه مقطعی استفاده کرد. در تحقیقات مدیریت، مطالعات مقطعی به منظور شناخت ماهیت و میزان تغییرات که نمایانگر سطوح سنی مختلف است انجام می‌شود.

تحقیق پیمایشی طولی

در روش تحقیق طولی، داده‌ها در طول زمان گردآوری شده تا رابطه بین متغیرها در طول زمان سنجیده شود. برای مثال «سیر تحول ثبت نام دانشجویان دختر در دوره‌های تحصیلات تکمیلی» یا «بررسی تحول مهارت‌های زبان فارسی پایه اول تا پنجم ابتدائی». تحقیقات تحولی که به بررسی روندها و تحول پدیده‌ها در طول زمان می‌پردازند از این دسته هستند. بررسی روند فرایندها، بررسی یک گروه ویژه یا بررسی یک گروه منتخب در این نوع مطالعه استفاده می‌شود. این مطالعات در طول یک زمان ۵ ساله یا ۱۰ ساله انجام می‌شود. این مطالعات نیاز به زمان و هزینه بالایی دارند و برای دانشجویان دوره ارشد مدیریت مناسب نیستند.

تحقیق همبستگی

در تحقیق همبستگی رابطه میان متغیرها بر اساس هدف پژوهش تحلیل می‌گردد. در تحقیقات همبستگی اگر هدف پیش‌بینی متغیرهای وابسته بر اساس متغیرهای مستقل باشد به متغیر وابسته متغیر ملاک و به متغیر مستقل متغیر پیش‌بین گویند. همچنین وجه تمایز تحقیق همبستگی با تحقیق آزمایشی در این است که در اینجا متغیرهای مستقل دستکاری نمی‌شوند. براساس هدف به سه دسته تقسیم می‌شود:

(۱) همبستگی دو متغیری

(۲) تحلیل رگرسیون

(۳) تحلیل کوواریانس

همبستگی دو متغیری: هدف بررسی رابطه همزمانی متغیرها است به عبارت دیگر میزان هماهنگی تغییرات دو متغیر است. در بیشتر تحقیقات همبستگی دو متغیری از مقیاس فاصله ای با پیش فرض توزیع نرمال و محاسبه ضریب همبستگی پیرسون استفاده می شود. مثال: رابطه اسناد ثبات و مرکز علیت با موفقیت در عملکرد.

تحلیل رگرسیون: در تحلیل رگرسیون هدف پیش بینی یک یا چند متغیر ملاک براساس یک یا چند متغیر پیش بین است.

- اگر هدف بررسی یک متغیر ملاک از یک متغیر پیش بین باشد از رگرسیون ساده استفاده می شود.
- اگر بررسی یک متغیر ملاک براساس چند متغیر پیش بین باشد از رگرسیون چند گانه استفاده می شود.
- اگر همزمان چند متغیر ملاک براساس چند متغیر پیش بین بررسی شود از رگرسیون چند متغیری استفاده می شود.

تحلیل کوواریانس: در برخی بررسی ها هدف بررسی مجموعه ای از همبستگی های دو متغیر در میان متغیرها در جدولی به نام ماتریس همبستگی یا کوواریانس است که با پیشرفت در زمینه نرم افزارهای آماری میسر شده است. تحلیل عاملی و حل معادلات ساختاری از این دسته هستند.

تحقیق پس رویدادی

به تحقیق پس رویدادی پس رویدادی تحقیق علی-مقایسه‌ای نیز گویند. تحقیق پس رویدادی به تحقیقی گفته می شود که پژوهشگر علت احتمالی متغیر وابسته را مورد بررسی قرار می دهد. چون متغیر مستقل و وابسته در گذشته رخ داده اند لذا این نوع تحقیق غیر آزمایشی را تحقیق پس رویدادی می گویند.

نمونه گیری

نمونه گیری یعنی اینکه بخش کوچکی از جامعه آماری را بررسی نموده و نتایج آنرا به کل جامعه تعمیم دهیم. ضرب المثل رایج در میان مردم که به نمونه گیری اشاره دارد این است: «مشت نمونه خروار است».

روش های نمونه گیری:

۱- نمونه گیری احتمالی

۲- نمونه گیری غیراحتمالی

۱- روش نمونه‌گیری احتمالی

روش نمونه‌گیری احتمالی، فرآیندی است که احتمال انتخاب هر کدام از واحدهای جامعه از قبل مشخص و معلوم و غیر صفر است.

۱-۱- نمونه‌گیری تصادفی ساده

در این نوع نمونه‌گیری به هر یک از افراد جامعه احتمال مساوی داده می‌شود تا در نمونه انتخاب شوند. به عبارت دیگر اگر حجم افراد جامعه N و حجم نمونه را n فرض کنیم، احتمال انتخاب هر فرد جامعه در نمونه مساوی n/N است. انتخاب نمونه تصادفی ساده را به سه شیوه می‌توان انجام داد: شیوه اول به صورت قرعه‌کشی، شیوه دوم با استفاده از جدول اعداد تصادفی و شیوه سوم با نرم افزارهای رایانه‌ای.

۱-۲- نمونه‌گیری طبقه‌ای

نمونه‌گیری طبقه‌ای (نمونه‌گیری تصادفی با طبقه‌بندی) هنگامی مناسب است که بتوانیم جامعه آماری را نسبت به صفت مربوطه طوری تقسیم کنیم که واحدها در داخل طبقات از نظر صفت مربوطه شبیه به هم باشند. در این نوع نمونه‌گیری، واحدهای جامعه مورد مطالعه در طبقه‌هایی که از نظر صفت متغیر همگن تر هستند، گروه‌بندی می‌شوند، تا تغییرات آنها در درون گروه‌ها کمتر شود. پس از آن از هر یک از طبقه‌ها، تعدادی نمونه به صورت تصادفی انتخاب می‌شود. معمولاً برای طبقه‌بندی واحدهای جامعه، متغیری به عنوان ملاک در نظر گرفته می‌شود که با صفت متغیر مورد مطالعه بستگی داشته باشد.

برای مثال به منظور بررسی نسبت قبول شدگان در پایه پنجم آموزش ابتدایی در شهر تهران و رابطه آن با محل جغرافیایی دبستان، می‌توان ابتدا دبستان‌های شهر تهران را بر حسب محل دبستان به پنج طبقه تقسیم کرد: طبقه یک شامل دبستان‌های شمال غربی، طبقه دوم دبستان‌های شمال شرقی، طبقه سوم دبستان‌های مرکزی شهر، طبقه چهارم دبستان‌های جنوب غربی و طبقه پنجم دبستان‌های جنوب شرقی. پس از آن از هر طبقه تعدادی دبستان به روش تصادفی ساده انتخاب کرد.

۱-۳- نمونه‌گیری خوشه‌ای

در صورتی که فهرست کامل افراد جامعه مورد مطالعه در دسترس نباشد می‌توان افراد جامعه را در دسته‌هایی خوشه‌بندی کرد. سپس از میان خوشه‌ها به تصادف نمونه‌گیری به عمل آورده و تمام حجم خوشه را سرشماری می‌کنیم. برای این منظور فهرستی از این خوشه‌ها تهیه می‌شود و از آن به عنوان چارچوب نمونه‌گیری استفاده می‌شود.

در نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از هر طبقه تعدادی را به عنوان نمونه انتخاب می‌کنیم در صورتی که در نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، نمونه از تعدادی از خوشه‌ها انتخاب می‌شود.

۲- نمونه‌گیری غیر احتمالی

در نمونه‌گیری غیر احتمالی انتخاب نمونه براساس قوانین احتمالات صورت نمی‌گیرد و نمونه به مدد قضاوت انسانی حاصل می‌شود. بنابراین اشتباهات برآوردهای غیر احتمالی، اغلب غیر تصادفی و غیرقابل اندازه‌گیری است. در این روش‌ها هر قدر که حجم نمونه را بزرگ اختیار کنیم، نمونه‌ها اغلب نمی‌توانند معرف واقعی جامعه باشند.

۲-۱- نمونه‌گیری قضاوتی

معمولاً در نمونه‌گیری قضاوتی انتخاب سنجیده واحدها به طریقی صورت می‌گیرد که هر یک معرف بخشی از جامعه مورد نظر باشند.

به عنوان مثال فرض کنید قصد داریم به بررسی وضعیت نوجوانانی که از خانه فرار کرده‌اند بپردازیم و مصاحبه با چنین افرادی ضروری است. از آنجایی که تهیه لیستی از این افراد ممکن نیست، محقق سعی می‌کند به مکان‌هایی مانند پارک‌ها، ترمینال‌ها و... مراجعه کرده و به طور تصادفی افراد مورد نظر را در مکان‌های خاص شناسایی کند. این روش نمونه‌گیری با توجه به موضوع مورد بررسی مبتنی بر فهم نظری و تجربه پیشین محقق از جمعیت مورد مطالعه است.

۲-۲- نمونه‌گیری سهمیه‌ای

در این روش جامعه آماری به چند طبقه تقسیم شده سپس به اختیار سهمی به هر طبقه اختصاص داده می‌شود و در ادامه نمونه‌هایی را که دسترسی به آن‌ها ساده‌تر است به دلخواه انتخاب می‌کنند. البته ممکن است جامعه مورد مطالعه طبقه‌بندی نشود، در این حالت نیز آنقدر نمونه اختیار می‌شود تا حجم نمونه مورد نظر حاصل شود. برای مثال فرض کنید می‌خواهیم به بررسی رضایت شغلی کارکنان صنایع بزرگ استان تهران بپردازیم و قبل از مرحله اصلی گردآوری داده‌ها احتیاج به یک مطالعه مقدماتی برای سنجش واریانس صفت مورد نظر، روایی و پایایی پرسشنامه داریم و از طرفی براساس تحقیقات قبلی می‌دانیم رضایت شغلی کارکنان صنایع مختلف با یکدیگر تفاوت دارد. با فرض این که حجم نمونه مقدماتی ۵۰ نفر در نظر گرفته شده باشد و با در نظر گرفتن نسبتی از کل کارکنان که در هر صنعت مشغول به کار هستند، سهمیه هر گروه را تعیین می‌کنیم.

۲-۳- نمونه‌گیری اتفاقی

در این روش محقق افرادی را مورد مطالعه قرار می‌دهد که در دسترس هستند و مصاحبه‌گر در چارچوب تعداد و حجم نمونه افرادی را به طور اتفاقی انتخاب کرده و با آن‌ها مصاحبه می‌کند. به عنوان مثال محقق می‌تواند نگرش مردم را نسبت به یک نمایشگاه بسنجد، از میان افرادی که از نمایشگاه دیدن کرده‌اند به طور اتفاقی چند نفر را انتخاب می‌کند. با

توجه به موضوع تحقیق مکان‌هایی که این نمونه‌گیری می‌تواند در آن صورت گیرد مانند ایستگاه اتوبوس، بازار، فروشگاه، بیمارستان و... می‌باشد.

توجه داشته باشید که در نمونه‌گیری قضاوتی محقق افراد خاص را انتخاب می‌کند اما در نمونه‌گیری اتفاقی، هر چند محقق در مکان‌های خاصی قرار می‌گیرد، اما به طور اتفاقی افرادی در آن مکان‌ها را انتخاب می‌کند. نمونه‌گیری اتفاقی عمدتاً با مشاهده مشارکتی و آزمایشی توأم است و از طریق آن محقق همواره موضوعات و محیط‌هایی را که به آسانی قابل دسترسی باشند، مورد مطالعه قرار می‌دهد.

۳-۲- نمونه‌گیری گلوله‌برفی

این روش در مقایسه با دیگر روش‌های ذکر شده چندان منظم نیست، کاربرد کمتری دارد و بیشتر در تحقیقات قوم‌نگاری مورد استفاده قرار می‌گیرد تا در مطالعات پیمایشی.

این فن شامل شناسایی برخی افراد مهم یک جمعیت و مصاحبه با آن‌ها است، سپس محقق به پیشنهاد این افراد برای مصاحبه به سراغ افراد دیگر می‌رود. در این روش هسته کوچک اصلی، با افزایش مرحله‌ای، رشد می‌کند و مانند گلوله برفی که با غلتاندن بر زمین بزرگ می‌شود، نمونه تحقیق نیز افزایش می‌یابد. این روش معمولاً زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که چارچوب نمونه‌گیری وجود ندارد و از طرفی افراد نمونه نسبت به یکدیگر شناخت دارند.

۴-۲- نمونه‌گیری گروهی

در این روش تنها با گروه‌های معینی تماس حاصل شده و اطلاعات لازم گرفته می‌شود. در این روش محقق براساس تجربه شخصی و یا تجارب مشابه دیگران، یک گروه اجتماعی را معرفی جامعه‌ای که به آن تعلق دارند، می‌یابد و با آن‌ها مصاحبه می‌کند. گروه مورد مطالعه می‌تواند اعضای شورای اسلامی روستا، ریش سفیدان و... باشند. نتایج این نمونه‌ها هر چند ممکن است معرف جامعه باشند، اما نمی‌توان با اطمینان آماری به جامعه مورد مطالعه تعمیم داد.

تعیین حجم نمونه

اخذ تصمیم درباره حجم نمونه، از لحاظ تامین میزان دقت نتایج نمونه‌گیری و صرفه‌جویی در مقدار وقت و هزینه، از اهمیتی خاص برخوردار است.

بدیهی است که بزرگ بودن حجم نمونه موجب صرف هزینه و وقت زیاد، و کوچک بودن حجم نمونه موجب عدم دقت کافی برآوردها می‌شود.

تعیین اندازه نمونه بر اساس جدول های آماده

یکی از راه های تعیین اندازه نمونه استفاده از جدول هایی است که برای همین منظور تهیه شده است. در این جدول ها با توجه به اندازه جامعه N ، اندازه نمونه n تعیین شده است.

<https://www.spss-iran.com/morgan-table/>: تعیین اندازه نمونه براساس جدول مورگان

تعیین اندازه نمونه بر اساس محاسبات آماری

متداول ترین روش محاسبه اندازه نمونه، استفاده از محاسبات آماری است. در این روش پژوهش گر ابتدا توسط یک آزمون مقدماتی، پارامترهای مورد نیاز جامعه آماری را مشخص کرده و سپس با استفاده از فرمول های مربوط، اندازه نمونه را محاسبه می کند.

<https://www.spss-iran.com/sample-size/>: تعیین اندازه نمونه با فرمول کوکران

روش و ابزار گردآوری داده‌ها

اگر از پرسشنامه استفاده می‌نمایید، ساختار پرسشنامه را توضیح دهید. همچنین توضیح دهید که پرسشنامه استاندارد است یا محقق ساخته؟

مدل مفهومی پژوهش

در این بخش متغیرهای تحقیق در قالب متغیر وابسته یا اصلی، متغیرهای مستقل یا توضیحی، متغیرهای واسطه‌ای، متغیرهای کنترلی بیان می‌گردند. البته در همه تحقیقات با متغیرها روبرو نیستیم. بدنبال ارائه متغیرهای تحقیق، می‌توان مدل مفهومی تحقیق را نیز در قالب نموداری گرافیکی ارائه نمود. ارائه نمودار گرافیکی مدل تحقیق و جهت ارتباط متغیرها در آن بسیار مهم است و بطور خلاصه به مخاطب می‌تواند کل تحقیق را بصورت نموداری نشان دهد. ابتدا در یک یا دو پاراگراف، با ذکر منبع درمورد مدل توضیح دهید که از کجا آمده (حاصل تحقیقات چه افرادی است) و ساختار آن شامل چه مواردی می‌شود. سپس مدل مفهومی پژوهش را ترسیم نمایید و در ذیل آن نیز منبع آن را داخل پرانتز بنویسید.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

نوع آمار (توصیفی، استنباطی، هر دو) نیز باید در این بخش مشخص شود. البته با توجه به اینکه انتخاب ابزار دقیق و بهینه جهت تحلیل اطلاعات منوط به نرمالیتی یا عدم نرمالیتی متغیرها، پایایی یا عدم پایایی متغیرها و ... می باشد و این نیز منوط به گردآوری اطلاعات مربوط به متغیرهای تحقیق (کتابخانه ای یا میدانی) می باشد و این فرآیند معمولاً در فصول سوم و چهارم تحقیق اتفاق می افتد لذا بهتر است در پروپوزال در بخش روش تحلیل، انتخاب روش را مشروط کنیم به نتایج نرمالیتی و پایایی متغیرها در فصل چهارم. بدینگونه که چنانچه داده ها نرمال باشند از آزمون های پارامتریک و چنانچه نرمال نباشند از آزمون های ناپارامتریک استفاده خواهد شد.

در این قسمت باید توضیح دهید که از چه روش‌های آماری استفاده خواهد شد؟ چرا از این روش‌ها استفاده خواهید کرد؟ و از چه نرم‌افزارهایی استفاده خواهید کرد؟

جدول زمانبندی مراحل انجام دادن تحقیق از زمان تصویب تا دفاع نهایی

تاریخ تصویب:	از تاریخ	تا تاریخ
مطالعات کتابخانه ای	(دو ماه)	
جمع آوری اطلاعات	(دو ماه)	
تجزیه و تحلیل داده‌ها	(یک ماه)	
نتیجه گیری و نگارش	(یک ماه)	
تاریخ دفاع نهایی		
طول مدت اجرای تحقیق (با نظر استاد راهنما): ۶ ماه		

فهرست منابع

- یک صفحه عنوان مجزا به فهرست منابع اختصاص دهید.
- تمامی منابع داخل متن باید در فهرست منابع وجود داشته باشد.
- فهرست منابع را براساس حروف الفبای نام خانوادگی نویسنده اول مرتب نمایید.
- برای تمامی منابع از فرمت یکسان استفاده نمایید:

۱. نام خانوادگی، نام نویسنده و نام خانوادگی نویسنده دوم، نام، (سال نشر). عنوان کتاب (بولد شود). ترجمه: نام و نام خانوادگی مترجم اول و نام و نام خانوادگی مترجم دوم، شماره جلد، نوبت چاپ، محل انتشار: ناشر.

۲. نام خانوادگی، نام نویسنده، (سال نشر). عنوان مقاله (بولد شود). نام مجله، شماره، دوره، شماره صفحه یا صفحات، شماره جلد، نوبت چاپ، محل انتشار: ناشر.

۳. نام خانوادگی دانشجو، نام (سال دفاع). عنوان پایان‌نامه یا رساله (بولد شود). پایان‌نامه کارشناسی ارشد (یا رساله دکتری) رشته ...، دانشکده...، دانشگاه... .

ساختار پایان‌نامه

صفحات ابتدایی پایان‌نامه

- ۱- روی جلد
- ۲- صفحه بسم‌الله الرحمن الرحیم
- ۳- صفحه عنوان (عیناً مطابق شرح روی جلد)
- ۴- فرم هیأت داوران
- ۵- تعهدنامه اصالت پایان‌نامه
- ۶- فرم منشور اخلاقی
- ۷- صفحه تقدیم به...
- ۸- صفحه تشکر و قدردانی
- ۹- فهرست مطالب و جداول و نمودارها
- ۱۰- چکیده
- ۱۱- پیکره اصلی پایان‌نامه

چکیده

بهبتر است که یک چکیده بتواند به پرسش‌های زیر پاسخ دهد:

- (۱) پایان‌نامه درباره چیست و هدف آن چه بوده است؟
- (۲) در این پایان‌نامه به چه پرسش‌هایی پاسخ داده یا برای چه مسائلی راه حل پیدا شده است؟
- (۳) موضوع چه اهمیت و ضرورتی از دیدگاه نظری و عملی دارد؟
- (۴) چه فرضیه‌هایی و براساس کدام مبانی مطرح بوده‌اند؟

۵) کدام روش برای تحقیق برگزیده شده است؟

۶) فرضیه‌ها چگونه آزموده شده‌اند و با چه ابزارهایی داده‌ها گردآوری شده‌اند؟

۷) یافته‌ها و پیشنهادهای تحقیق کدامند؟

- چکیده پایان‌نامه بهتر است که حداکثر ۳۰۰ کلمه و در یک صفحه و یک پاراگراف تنظیم شود.
- چکیده باید در عین کوتاه بودن پاسخگوی دو پرسش باشد:

۱- مشکل چیست؟

۲- راه حل کدام است؟

در نگارش چکیده باید نکات زیر رعایت شود:

- ۱) در نوشتن چکیده باید سعی شود متن مزین به کلمه‌ها و عبارات سلیس، آشنا، با معنی و روشن باشد.
- ۲) چکیده جدا از پایان‌نامه باید به تنهایی مستقل و گویا باشد در چکیده از ذکر منابع / اشاره به جدول و نمودارها باید اجتناب شود.
- ۳) تمیز بودن مطلب، نداشتن غلطهای املائی یا دستور زبانی و رعایت دقت و تسلسل روند نگارش چکیده از نکات مهم دیگری است که باید در نظر گرفته شود. چکیده با افعال گذشته نوشته می‌شود.
- ۴) در چکیده پایان‌نامه باید از درج مشخصات مربوط به پایان‌نامه خودداری شود.
- ۵) کلمات کلیدی در انتهای چکیده آورده شود.

واژگان کلیدی

معمولاً در انتهای چکیده، واژگان کلیدی پژوهش را بیان می‌کنند تا به خواننده کمک کنند، پس از خواندن چکیده و آشنایی اجمالی با روند تحقیق، بفهمد چه مفاهیم و موضوعاتی در این کار علمی مورد توجه قرار گرفته است. معمولاً با توجه به حجم و محتوای کار علمی، پنج تا هفت واژه کلیدی بیان می‌شود. ضمن این که با ذکر واژه‌های کلیدی در سایتهای علمی می‌توان به دنبال مقاله یا پایان‌نامه نیز گشت.

فصل اول پایان‌نامه: کلیات تحقیق

۱- مقدمه

۲- بیان مسئله

۳- ضرورت و اهمیت موضوع

۴- اهداف پژوهش

۵- فرضیه‌های پژوهش

۶- روش تحقیق

۷- قلمرو تحقیق (قلمرو موضوعی، قلمرو زمانی، قلمرو مکانی)

۸- جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

۹- روش و ابزار گردآوری داده‌ها

۱۰- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱۱- تعاریف واژگان

۱-۱۱- تعاریف مفهومی

۲-۱۱- تعاریف عملیاتی

۱۲- فرآیند انجام تحقیق

مقدمه

هدف از نوشتن مقدمه این است که زمینه اطلاعاتی لازم برای خواننده فراهم آید. در طول مقدمه باید سعی شود موضوع تحقیق با زبانی روشن، ساده و بطور عمیق و جهت یافته به خواننده معرفی شود. مقدمه باید خواننده را مجذوب و اهمیت موضوع تحقیق را آشکار سازد. در مقدمه باید با ارائه سوابق، شواهد تحقیقی و اطلاعات موجود (با ذکر مرجع) به روش منظم، منطقی و هدف دار خواننده را جهت داد و به سوی راه مورد نظر هدایت کرد. بالاخره شاید اشاره به نتایج کلی در مقدمه ها خالی از فایده نباشد.

مقدمه مناسبترین جا برای ارائه اختصارات و بعضی توضیحات کلی است توضیحاتی که شاید بتوان در مباحث دیگر در مورد آنها توضیح داد.

معمولاً، نگارنده در مقدمه پایان‌نامه سعی می‌کند با آوردن مطالبی برای خواننده ذهنیت مناسبی درباره پژوهش ایجاد نماید و دریچه‌ای کلی و گسترده را بر روی ذهن خواننده بگشاید و او را با دورنمایی از تحقیق مورد نظر خود آشنا کرده و برای فهم مطالب آماده کند. در واقع هدف اصلی از مقدمه، هدایت خواننده از بیرون به درون متن است.

مقدمه نباید بیش از حد طولانی باشد و دربرگیرنده مطالب حاشیه‌ای و غیرمرتبط بوده و مطالبی را که در فصل‌های

گوناگون تحقیق خواهد آمد مطرح سازد. معمولاً مقدمه بین ۱ الی ۳ صفحه A4 نوشته می‌شود.

تعاریف مفهومی و عملیاتی

الف) تعاریف مفهومی

تعریف مفهومی، تعریفی در قالب انتزاعی و نظری است. این تعریف، اشاره به ایده‌ها یا سازه‌های دیگر دارد. یک سازه به خودی خود می‌تواند چند تعریف داشته باشد و افراد ممکن است بر تعاریف آن توافق نداشته باشند. تعاریف مفهومی به چارچوب‌های نظری و مواضع ارزشی، پیوند می‌خورند. کلیه مفاهیم و متغیرهای موجود در مدل پژوهش باید دارای تعریف عملیاتی با ذکر منبع معتبر باشند.

تعاریف مفهومی، عبارات یا کلامی هستند که واژه یا اصطلاحی گنگ و وسیع را تشریح می‌نماید.

ب) تعاریف عملیاتی

تعریف عملی عبارت است از سلسله دستوراتی که چگونگی انجام تحقیق برای تعیین وجود یا درجه و میزان شیء یا پدیده‌ای (که در مفهومی خلاصه شده است) در سطح تجربی بیان کند.

به عبارت دیگر، معنی هر مفهوم عملی باید با مشخص کردن چگونگی آزمون باارائه وسیله یا معیاری همراه باشد. هرچه تعریف عملی دقیق‌تر باشد، نتایج قابل اعتمادتر خواهد بود. تعریف عملی پلی بین سطح نظری یا مفهومی و سطح تجربی و عملی است.

تعریف عملیاتی مشخص ساختن فعالیت‌هایی است که محقق در اندازه‌گیری یا دستکاری متغیر انجام می‌دهد. تعریف عملیاتی به منزله دفترچه راهنما برای پژوهشگر است، در اصل می‌گوید کارها باید به این شیوه انجام شود یا به طور خلاصه، بیان اینکه محقق برای اندازه‌گیری متغیر چه کارهایی را باید انجام دهد به آن معنا می‌دهد.

فصل دوم: مروری بر ادبیات و پیشینه تحقیق

این فصل در واقع حالت تکامل یافته جستجوهای اولیه در منابع علمی و عملی هنگام ارائه طرح تحقیق است. هر پژوهشگر باید برای پژوهش خود سابقه نظری-کاربردی موضوع پژوهش را شناسایی، دسته‌بندی و تجزیه و تحلیل نماید و به مفهوم‌های اصلی در حوزه مسأله توجه داشته باشد. هر پژوهش عملی که انجام می‌گیرد باید بر پایه، ارکان و نتیجه‌های پژوهش‌های پیشین استوار باشد.

هر پژوهشگر باید سعی کند مرتبط‌ترین، اصیل‌ترین، به‌روزترین و مستندترین دستاوردهای پژوهش‌های نظری-کاربردی پژوهشگران قبلی را شناسایی کند و دریابد که دیگران تا چه مرحله مسأله پژوهش مورد نظر او را بررسی کرده‌اند یا به آن نزدیک شده‌اند.

چگونگی تنظیم مطالب در فصل دوم

۱. تنظیم مطالب از کلی به جزئی (عمومی و اختصاصی)
 ۲. پرهیز از بیان مطالب بطور گسسته و پراکنده
 ۳. سازماندهی منطقی مطالب
 ۴. ارائه نتیجه‌های پژوهش‌های قبلی و نقد آنها
- تمامی مطالب فصل دوم باید دارای منبع معتبر باشد و از جداول، اشکال و نمودارهای مرتبط با موضوع باید در نگارش مطالب فصل دوم استفاده نمود.

سرفصل‌هایی که باید در فصل دوم وجود داشته باشند:

- ۱- مقدمه
- ۲- مروری بر ادبیات تحقیق
- ۳- بررسی پیشینه (الف. پیشینه داخلی ب. پیشینه خارجی)
- ۴- چهارچوب نظری و مدل مفهومی
- ۵- خلاصه یا چکیده فصل

بررسی پیشینه

مطالعه منابع، به محقق کمک می‌کند تا بینش عمیقی نسبت به جنبه‌های مختلف موضوع تحقیق پیدا کند. مطالعه منابع، باید هم از منابعی باشد که به طور مستقیم، در رابطه با موضوع تحقیق می‌باشند و هم از منابعی باشند که به صورت غیرمستقیم با آن موضوع، ارتباط دارند.

یک پژوهشگر، قبل از انجام تحقیق و بعد از انتخاب موضوع و تدوین عنوان و قبل از نگارش طرح تحقیق، نیاز دارد که با مراجعه به مدارک و اسناد، پیرامون موضوع و مسئله‌ای که برای تحقیق انتخاب کرده است، آگاهی خود را گسترش دهد؛ تا بتواند در پرتو اطلاعات به دست آمده، مسئله تحقیق و متغیرهای خود را دوباره تعریف و معین کند و کرانه‌های آنها را مشخص سازد.

سوابق باید براساس سال انتشار مرتب شوند. ابتدا سوابق داخلی و سپس سوابق خارجی نوشته می‌شوند. ضمناً ابتدا سوابق جدیدتر و سپس سوابق قدیمی‌تر نوشته می‌شوند.

فرمت زیر را برای تمامی موارد مطرح شده در پیشینه پژوهش باید رعایت نماید:

احمدی (۱۳۸۹)، در پژوهشی با عنوان «سبک مدیریت آتش‌نشانی»، به بررسی... پرداخته است. روش مورد استفاده در این پژوهش... می‌باشد و نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که....

چهارچوب نظری و مدل مفهومی

چهارچوب نظری خوب متغیرهای مهم را در وضعیتی که مرتبط با مسأله پژوهش است شناسایی و مشخص می‌کند و پیوند این متغیرها را به گونه‌ای منطقی ارائه می‌دهد.

روابط موجود میان متغیرهای مستقل، متغیرهای وابسته و متغیرهای تعدیل‌کننده و مداخله‌گر (چنانچه حضور داشته باشند) روشن می‌شود.

اگر متغیر تعدیل‌کننده وجود داشته باشد باید چگونگی و نوع روابط ویژه‌ای را که تعدیل می‌کند تشریح شود. همچنین باید بیان کرد چرا آنها به عنوان تعدیل‌کننده عمل می‌کنند.

اگر متغیرهای مداخله‌گری وجود دارد بحثی نیز درباره اینکه چرا و چگونه باید با آنها به عنوان مداخله‌گر برخورد کرد ارائه شود.

در عین حال هرگونه پیوند و رابطه‌ای که میان متغیرهای مستقل یا میان متغیرهای وابسته (در صورتی که بیش از یک متغیر وابسته مورد نظر پژوهشگر باشد) وجود دارد باید به روشنی و به قدر کافی تشریح شود.

بدین ترتیب روشنی و بسندگی چهارچوب نظری نشان می‌دهد که چرا و چگونه انتظار داریم روابط خاصی وجود داشته باشد و ماهیت و جهت روابط موجود میان متغیرهای مورد نظر ما چیست.

ترسیم مدل مفهومی نیز که در چهارچوب نظری توصیف شده باشد به خواننده کمک می‌کند تا روابط را مشاهده کند.

پنج ویژگی بنیادی وجود دارد که باید در چهارچوب نظری در آمیخته شود:

- ۱) متغیرهای مرتبط با موضوع پژوهش باید به روشنی شناسایی و مشخص شوند.
- ۲) در بحث‌ها باید بیان کرد که چگونه دو یا چند متغیر به یکدیگر مرتبط‌اند. این کار را باید برای روابط مهمی انجام داد که بر پایه نظریه‌های تصور می‌رود میان متغیرها وجود دارد.
- ۳) اگر بتوان ماهیت و جهت روابط را بر پایه یافته‌های پژوهشهای پیشین به صورت نظریه بیان کرد آگاه در بحث‌ها باید اشاراتی مبنی بر مثبت یا منفی بودن روابط وجود داشته باشد.
- ۴) باید به روشنی تشریح شود که چرا انتظار داریم این روابط وجود داشته باشد. استدلال‌ها را می‌توان بر یافته‌های پژوهشهای پیشین استوار کرد.
- ۵) باید یک نمودار نیز که نشان‌دهنده چهارچوب نظری باشد ترسیم کرد تا خواننده بتواند روابط مبتنی بر نظریه را تجسم کند.

خلاصه فصل

هر کار پژوهشی از یک نتیجه رسا و روشن برخوردار است که در قسمت نتیجه از تحلیل نتایج خودداری می‌گردد و صرفاً "دستاوردهای کار تحقیقاتی ارائه می‌گردد. پس لازم است در انتهای فصول پایان‌نامه در یک صفحه نتایج حاصله ارائه گردد.

فصل سوم پایان‌نامه: روش‌شناسی تحقیق

به‌کارگیری روش علمی در تحقیق، تنها راه دستیابی به دستاوردهای قابل قبول و علمی است. لذا، برای انجام یک پژوهش معتبر به روش‌شناسی Methodology نیاز است.

سرفصل مطالب مورد نیاز در فصل سوم

- ۱- مقدمه
- ۲- روش تحقیق
- ۳- ابزار جمع‌آوری داده‌ها
- ۴- روایی و پایایی ابزار سنجش
- ۵- جامعه و نمونه آماری
- ۶- روش‌ها و فنون تجزیه و تحلیل داده‌ها
- ۷- خلاصه فصل

فصل چهارم پایان‌نامه: تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این فصل، پژوهشگر داده‌هایی را که با استفاده از ابزارهای معتبر و پایا از جامعه آماری خود گردآوری کرده است، تجزیه و تحلیل می‌کند و با استفاده از این تجزیه و تحلیل، در نهایت به رد و یا قبول فرضیه‌های خود می‌پردازد. پژوهشگر در هنگام تدوین پایان‌نامه، باید تجزیه و تحلیل هر یک از فرضیه‌های مطرح شده را جداگانه انجام داده و نتیجه‌های محاسبات خود را با هم ادغام نکند

سرفصل مطالب مورد نیاز در فصل چهارم

- ۱- مقدمه
- ۲- توصیف شاخص‌های دموگرافیک (آمار توصیفی)
- ۳- آزمون نرمال بودن داده‌ها

۴- نتایج آمار استنباطی (نتایج آزمون هر یک از فرضیه‌های پژوهش بصورت جداگانه)

۵- خلاصه فصل

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

فصل پنجم حاصل پژوهش شما است و باید به قلم شما نوشته شود. بنابراین، بجز در قسمت مقایسه نتایج پژوهش شما با پژوهش‌های دیگران، از رفرنس دادن در فصل پنجم خودداری نمایید. مطالبی که در فصل پنجم نوشته می‌شود به شرح ذیل است:

۱- مقدمه

۲- تشریح نتایج مربوط به آمار توصیفی

۳- تشریح نتایج آمار استنباطی (نتیجه‌گیری از فرضیه‌های تحقیق)

۴- پیشنهادهای تحقیق (شامل: پیشنهادهای حاصل از نتایج آزمون فرضیات پژوهش + پیشنهادهای کاربردی + پیشنهاد برای محققین آینده)

۵- محدودیت‌های تحقیق: در این قسمت به محدودیت‌ها و مشکلات احتمالی سر راه تحقیق اشاره می‌شود.

پس از فصل پنجم پایان‌نامه چه مطالبی قرار می‌گیرد؟

۱- فهرست منابع

- فهرست منابع باید دارای یک صفحه عنوان مستقل باشد.
- فهرست منابع به ترتیب حروف الفبا مرتب شود.
- فهرست منابع شماره گذاری شود.
- ابتدا منابع فارسی و سپس منابع انگلیسی نوشته می‌شود.
- منابع براساس فرمت APA نوشته می‌شود.

۲- پیوست‌ها

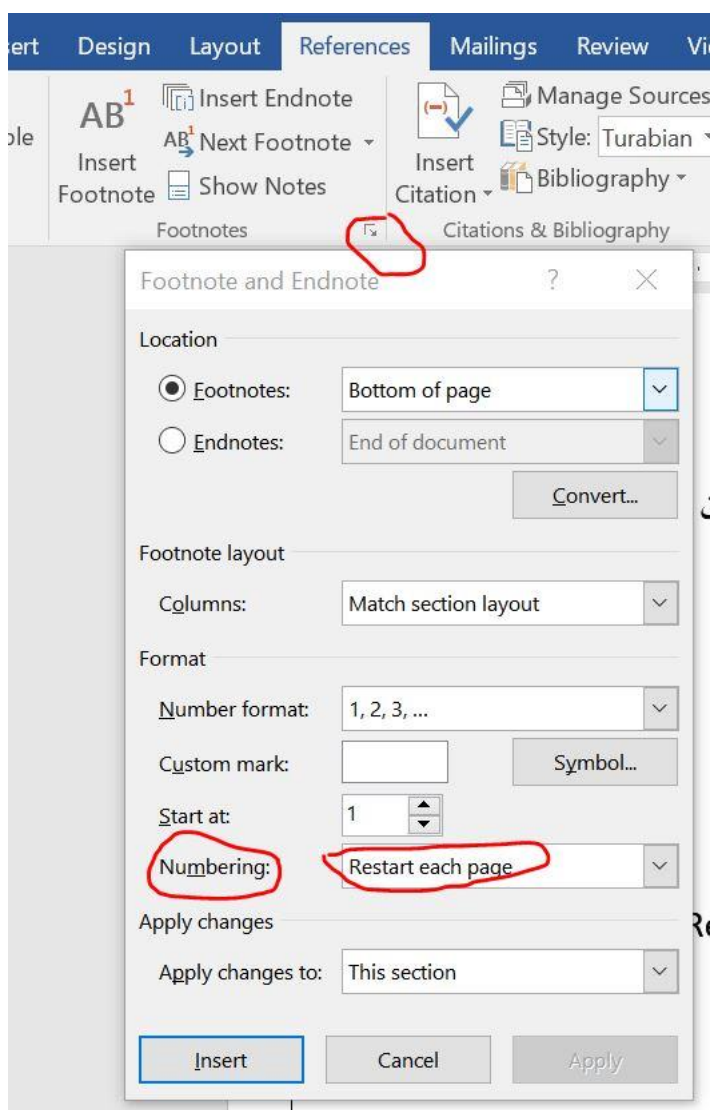
پرسشنامه‌های مورد استفاده، و خروجی‌های نرم‌افزار آماری ضمیمه شود.

۳- چکیده انگلیسی

۴- صفحه عنوان انگلیسی

روش اضافه کردن پاورقی

- (۱) ترکیب دکمه‌های Ctrl و Alt و F را فشار دهید.
- (۲) پاورقی با شماره مربوطه در ذیل صفحه اضافه می‌شود.
- (۳) اگر پاورقی انگلیسی است، در محل پاورقی کلیک کنید و دکمه چپ چین را بزنید (شماره پاورقی انگلیسی می‌شود).
- (۴) پاورقی را با فونت مشخص شده در فرمت دانشگاه تایپ نمایید.
پاورقی در هر صفحه باید از شماره یک شروع شود:
 - (۱) به تب References مراجعه نمایید.
 - (۲) به قسمت Footnotes بروید و فلش پایین، سمت راست، را فشار دهید.
 - (۳) در پنجره باز شده، در قسمت Numbering، گزینه Restart Each Page را انتخاب نمایید.



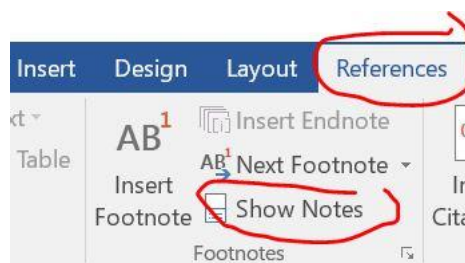
برای چپ‌چین کردن خط جداکننده پاورقی:

(۱) ابتدا به تب View بروید.

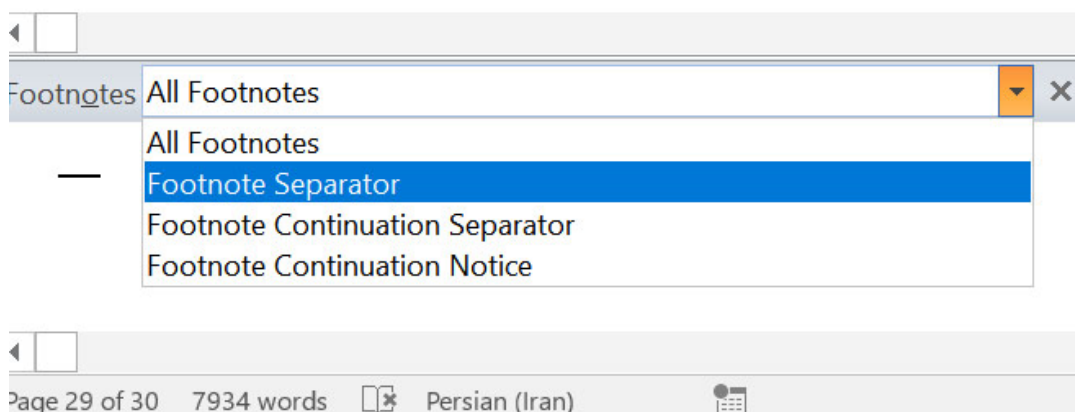
(۲) نمای Draft را از قسمت Views انتخاب نمایید.



(۳) از تب References گزینه Show Notes را انتخاب نمایید.



(۴) از پایین صفحه، در قسمت Footnotes، گزینه Footnotes Separator را انتخاب نمایید.



(۵) از تب Home، قسمت Paragraph می‌توانید خط جداکننده را چپ‌چین نمایید.

(۶) در پایان، از تب View به نمای Print Layout برگردید.



تنظیم فهرست توسط نرم‌افزار

۱) ابتدا عناوین مورد نظر خود را در نرم‌افزار ورد تایپ نمایید. به عنوان مثال:

۱- عناوین فصل‌ها

۲- عناوین اصلی

۳- عناوین فرعی ۱

۴- عناوین فرعی ۲

۲) سپس از تب Home، قسمت Styles، از استایل‌های پیش فرض Heading1 تا Heading4 را به عناوین اصلی و فرعی اختصاص دهید (هریک از عناوین را انتخاب کنید و سپس روی یکی از استایل‌های پیش فرض کلیک کنید).

۳) در مرحله بعدی، هریک از عناوین را طبق فرمت دانشگاه از نظر اندازه و نوع و رنگ فونت تنظیم نمایید. مثلاً، عناوین فصل‌ها را Heading1 انتخاب نموده و سپس فونت B Titr 36 را به آن اختصاص دهید.

۴) سپس، روی استایل مورد نظر (مثلاً Heading1) بروید، راست کلیک نموده و Update Heading1 to mach را انتخاب نمایید.

۵) برای تمامی عناوین اصلی و فرعی مراحل فوق را انجام دهید.

۶) برای متن اصلی هم اندازه فونت مشخص شده در فرمت دانشگاه را انتخاب نموده و با استایل Normal آپدیت کنید (کل متن پایان‌نامه را با استایل نرمال باید مشخص کنید).

با انجام مراحل فوق، کلیه عناوین به نرم‌افزار معرفی شده‌اند. برای تشکیل فهرست مراحل زیر را انجام دهید:

۱) در محل مورد نظر برای فهرست مطالب کلیک نمایید.

۲) از منوی References گزینه Table of Contents را کلیک نمایید

۳) یکی از نمونه‌های اتومات را انتخاب کنید تا فهرست تشکیل شود.

برای آپدیت کردن فهرست، روی فهرست راست کلیک کرده و گزینه آپدیت فقط شماره‌های صفحه یا آپدیت کل فهرست را انتخاب نمایید.

شیوه ارائه پایان‌نامه

- جهت تهیه پاورپوینت، از فونت BZar با اندازه ۲۴ استفاده کنید و مطالب زیادی را در هر صفحه ننویسید.
- فقط کلمات و جملات کلیدی را بنویسید.
- حداکثر زمان ارائه، ۱۵ الی ۲۰ دقیقه است.
- ترتیب صفحات پاورپوینت و مطالبی که باید ارائه دهید به صورت ذیل است:

۱- صفحه «بسم الله الرحمن الرحيم»

۲- صفحه اطلاعات پایان‌نامه. مشابه صفحه اول پایان‌نامه

۳- بیان مسئله: بصورت خلاصه در یک صفحه (فقط شامل نکات کلیدی و سوال اصلی تحقیق)

۴- اهمیت و ضرورت تحقیق: فقط بصورت نکات کلیدی، در یک یا دو صفحه

۵- اهداف پژوهش

۶- فرضیه‌ها

۷- مدل مفهومی

۸- متغیرهای پژوهش

۹- جامعه و نمونه آماری

۱۰- ابزار گردآوری داده‌ها

۱۱- روایی و پایایی

۱۲- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱۳- نتایج آزمون فرضیه‌ها (همه نتایج را در یک جدول بنویسید)

۱۴- پیشنهادات

۱۵- محدودیت‌های پژوهش

۱۶- تشکر از حضار